

tæk

NR 4 • DECEMBER 2013 • STRAATGETS KONTOR • ISSN 1903-5330

Læs bl.a. om:

Forsidefoto: Danmarks regentpar, Dronning Margrethe og Prins Henrik, blev på deres sommertogt forevigtet foran Skagen Mølle, som er tækket med miscanthus af Brian Randrup. Billedet kom i Billed-Bladet, og TÆK faldt for fristelsen og købte det til forsiden af dette "julenummer". Det er jo ikke hver dag, stråtaget får plads i den kulørte presse... (Foto: Henning Bagger)

04 Arkitekter med tækkeskovl
Knap 60 studerende fra Arkitektskolen i Aarhus har haft nærkontakt med stråtaget og haft tækkeskovl og skruemaskine i hånden i tre dage på Den jydsk Haandværkerskole i Hadsten.

10 Judomester og forretningsmand
Portræt af tækkebranchens nestor og grå eminence, Carlo F. Christensen, som her på fotoet ses som 22-årig aktiv tækkemand.

16 Årets gang i tækkeverdenen
Et bud på vigtige begivenheder og hændelser fra året, der rinder på hæld - 2013 set fra Straatagets Kontor. Der er sket så meget, at det er nødvendigt at vende bladet for at bevare overblikket ...

22 Miscanthus
Tækkemand Brian Randrup har fået så meget smag for tækkemiscanthus, at han nu udelukkende tækker med danskproduceret elefantgræs. "Det er ikke dyrere, men bedre", siger han.

STRAATAGETS KONTOR APS ejes af Jydsk og Dansk Tækkemandslaug – JTL og DTL - og er støttet af de to laug og Sepatec A/S.

STRAATAGETS KONTOR er branchekontor for tækkemændene og sekretariat for den internationale sammenslutning af organiserede tækkemænd, ITS – International Thatching Society.

FORMÅLET med kontoret er at medvirke til at fordoble antallet af tækkede kvadratmeter i Danmark inden 2023. Det skal ske gennem fagligt udviklingsarbejde, kvalitetssikring, opbygning og formidling af viden, billigere brandforsikringer og markedsføring.

STRAATAGETS KONTOR udgiver bladet TÆK, som udsendes til samtlige tækkemænd i Danmark og Sverige samt til udvalgte målgrupper med interesse for og tilknytning til tækkebranchen.

TÆK udkommer 4 gange årligt ved begyndelsen af hvert kvartal.

Ansvarshavende redaktør og kontakt:
Jørgen Kaarup • joergen@kaarup.eu • Tlf. 21 25 91 88

Oplag: 600 stk.
Layout: Grafisk Signathur
Tryk: Werks Grafiske Hus A/S

I BESTYRELSEN FOR STRAATAGETS KONTOR:

Tækkemand Finn Guld (Formand)
Åshøjvej 8, 4600 Køge • Tlf. 40 15 71 56 - post@finnguld.dk

Tækkemand Sebastian van der Meer
Carl Reffsvej 6C, 4300 Holbæk
Tlf. 25 27 36 33 - taekker@hotmail.com

Direktør Jørgen Kaarup
Vennepunktet 9, 8300 Odder
Tlf. 21 25 91 88 • joergen@kaarup.eu

Leder

AF JØRGEN KAARUP
TÆKs REDAKTØR

År 02 i horisonten...

Der er flere tidsregninger, og ifølge den gængse her i landet nærmer vi os år 2014 efter Kristi fødsel. Ifølge en helt anden nærmer vi os år 2 efter etablering af tækkebranchens første, fælles kontor. Og dermed nærmer vi os også et års fødselsdag for bladet TÆK.

Du sidder nu med årets sidste udgave. TÆK har prøvet sig lidt frem med at have både side 9-piger og Danmarks regentpar i bladet. Ikke for at gå hverken Se & Hør eller Ekstra-Bladet i bedene, men for at skilte med, at tækkebranchen favner bredt, og det skal bladet afspejle.

Formålet med TÆK er dobbelt, og det kan til tider være en vanskelig balancegang: På den ene side at være branchens visitkort over for arkitekter, byggefirmaer og andre kunder. Og på den anden side være det blad, der samler branchen på tværs af uenigheder og forskellige måder at organisere sig – eller slet ikke organisere sig...

Vi er en lille branche, som for at fremtidssikre sig bliver nødt til at udvikle nye produkter, som vi har set hollænderne gøre det. Det kræver penge, tid – og sammenhold. Det er derfor mit håb, at flere vil tage del i de faglige debatter, både i bladet og når I mødes i forskellige fora. Det er dialog og meningsudvekslinger, der fører til udvikling og nytænkning.

Jeg vil opfordre til, at I tækkemænd – og øvrige læsere – giver lyd, når I støder ind i nogen, der bør lære branchen bedre at kende ved f.eks. at få TÆK tilsendt. Samtidig hermed en opfordring til de unge, der er uddannet siden år 2000: Giv jer til kende, mød op til fælles arrangementer, skriv eller ring til Straatagets Kontor med idéer, ris og ros. En del af fornyelsen skal komme fra fagets yngste.

I dette nummer indledes en række artikler om "De gamle Kæmper", tækkemænd, der har gjort en forskel og været markante i både ord og handling. Deres historie, erfaringer og synspunkter kan gøre os alle klogere på både fortid, nutid og fremtid.

Straatagets Kontors mål er, som det er de fleste bekendt, at fordoble mængden af tækkede kvadratmeter i løbet af de kommende 10 år. Nu er det første år snart gået. Tilbage er der yderligere 9 til at løfte opgaven. Målet kan kun nås i kraft af sammenhold og fælles visioner i den danske tækkebranche. Og hvor ville det være herligt, hvis vi allerede i løbet af et par år begynder at mærke konkrete resultater i form af mere arbejde ude på tagene.

Den højst prioriterede opgave er stadig at få ændret afstandskravene for brandsikrede stråtag fra 10 til 5 meter. Forhåbentlig lykkes det i 2014.

God jul og kom godt ind i det nye år. Forhåbentlig ses vi i Hadsten i januar.

Arkitekter med tækkeskovi i hånden

60 studerende fra Arkitektskolen i Aarhus var sidst i oktober i Hadsten for at blive klogere på stråtaget og i praksis mærke, at taget rummer mange muligheder for formgivning.

TEKST OG FOTO: JØRGEN KAARUP

"Vi har fået det ud af dagen, at strå er fleksible og meget mere formbare, end jeg troede", svarer en af de unge arkitektstuderende på spørgsmålet om udbyttet af at lege tækkemand for en dag.

Vi er på Den jydsk Haandværkerskole i Hadsten og undtagelsesvis er det ikke tækkelæringer, der klapper og skruer på prøvehusets stråtag. Derimod er det kandidatstuderende fra Aarhus Arkitektskole, 16 af slagsen – de næste par dage kommer der yderligere to hold, så når ugen er omme har 60 unge arkitektstuderende haft nærkontakt med tækketaget.

Der er begejstring at spore blandt de unge, selv om det er en halvkølig dag i slutningen af oktober. Skolens nye lærer, Ruud Conijn, og den forhenværende underviser i tækning, Bjarne Johansen, tager sig hver af halvdelen af holdet på hver sin side af det lille prøvetag.

For første gang i mange år får studerende på en dansk arkitektskole en grundig indføring i stråtag og tækkearbejde. Det hele begyndte en dag i august, da arkitekten Malene Krüger Rasmussen var i virksomhedspraktik på Straatagets Kontor. Branchen har længe puslet med tanken om at få stråtaget ind i unge arkitekters hoved. Nu gjorde Malene noget ved det, kontaktede sit uddannelsessted via sin bekendte, lektor på Arkitektskolen i Aarhus, Niels Park Nygaard.

< Der var stor interesse og dyb koncentration, da skolens nye lærer, Ruud Conijn, demonstrerede tækketeknikken for unge arkitektstuderende

Nederst på side 4 er det Nikita Gyawali fra Nepal, der fører skruemaskinen. Halvdelen af de kandidatstuderende fra Arkitektskolen i Aarhus er fra udlandet.

Her er den tidligere underviser i tækning, Bjarne Johansen, der fortæller om den gode rygning med græstørv. Nederst foto af hele torsdagens gruppe studerende med "de to karismatiske lærere", som kollegaen fra arkitektskolen kalder Bjarne Johansen og Ruud Conijn. >

TIMING I TOP

Timing var i top, for Niels Park Nygaard var netop i gang med at tilrettelægge et semester med fokus på bæredygtigt byggeri. Det passede som fod i hose at få stråtaget ind i den sammenhæng, og i løbet af kort tid var også Niels' kollega, adjunkt Lars Holt med på vognen med sine 40 bachelorstuderende.

I uge 44 gik det løs, et samarbejde med skolen i Hadsten var kommet i stand via uddannelsesleder Henrik Dalsgaard, og i fire dage gik turen fra Aarhus til Hadsten for de unge arkitektstuderende.

Første dag var introduktion til faget med oplæg fra Straatagets Kontor og formanden for Dansk Tækkemandslaug, Henrik Henriksen. De studerende kom vidt omkring og så masser af eksempler på moderne og anderledes huse med stråtag i Holland, så udpluk fra DVD'en Verdens ældste Tag og fik dermed indsigt i, at stråtaget er et globalt fænomen.

LÆRERE MED KARISMA

Henrik Henriksen fortalte om holdbarhed, tækketeknik, egnsforskelle og meget mere, inden lærerne Ruud Conijn og Bjarne Johansen tog over sidst på denne første dag. De følgende tre dage var de studerende i "praktik" som tækkemænd, hørte anekdoter, fik faglige fik og masser af inspiration fra "de to karismatiske lærere", som Niels Park Nygaard giver en stor del af æren for et succesrigt forløb, som arkitektskolen vil gentage i foråret.

"De studerende får altid meget ud af praktiske erfaringer med materialer og værktøj, og her var der også indlagt byggeteknik, og det var rigtig godt", siger arkitektskolens underviser.

"Jeg tror, noget af det der gjorde det til en så markant god oplevelse for de studerende, også handler om æstetik: Stråtag er smukke, men at have materialet i hånden og bearbejde det, er også en æstetisk oplevelse", tilføjer Niels Park Nygaard.

Begejstringen for arrangementet var stort, og det gælder hele vejen rundt fra de arkitektstuderende og deres lærere over Den jydsk Haandværkerskole til tækkebranchen. Der er derfor enighed om, at det kun kan blive bedre.

NEGATIVE OVERRASKELSER

Tækkebranchen lærer også af et sådant arrangement, hvor f.eks. dét, at stråtaget ikke tæller med i energiregnskabet for en bygning og at branchen ikke har flere miljøargumenter på hånden var "negativt overraskende", som Niels Park Nygaard formulerer det:

"De studerende, som er meget optaget af miljø og bæredygtige byggematerialer havde forventet, at stråtaget i langt højere grad ville placere sig i toppen blandt tagene".

Straatagets Kontor arbejder med miljøspørgsmålene, både i kraft af en igangværende livscyklusanalyse og med projektet "Beskyt grundvandet, dyrk stråtag".

Inden jul vil de involverede i dette pionerprojekt evaluere forløbet grundigt med henblik på at optimere den i forvejen gode oplevelse, for i foråret går det løs igen.

Flere af de arkitektstuderende arbejder nu videre med stråtag på forskellig vis, bl.a. vil nogle arbejde med at bruge strå som en del af isoleringen i huse. <

Bygherre efterlyses

Jagten på den bygherre, der vil bygge Danmarks største erhvervs/kontorbyggeri med stråtag er gået ind – TÆK bringer her inspiration fra Holland

TEKST: JØRGEN KAARUP
FOTO: AUKE VAN DER WEIDE & JØRGEN KAARUP

Imponerende, vellykket, flot og indbydende er superlativer, der kan hæftes på Hollands hidtil største bygning med stråtag på knap 2.000 kvadratmeter grundplan fordelt på tre etager. >

Det er en tydeligvis stolt arkitekt, der byder velkommen i den store, lyse forhal i centrum af Hollands største, stråttækte bygning. Med 6.000 etagemeter er byggeriet imponerende, intet mindre. Vellykket, flot, lyst og indbydende. Ikke noget at sige til, at han er stolt, Arnold Homan fra Amsterdam arkitekterne Inbo.

Han vandt byggeriet i konkurrence med 34 andre arkitektfirmaer. I en runde 2 løb Inbo af med sejren, og én af grundene var stråtaget. Midden-Delfland kommune lagde vægt på mange ting som indeklima, bæredygtighed, funktioner, design og ydre fremtoning. Det var Arnold Homans fantasifulde og alligevel stramme og funktionelle bygningskompleks, der fandt nåde for bygherrens mange ønsker.

Vi skal op at møde en repræsentant for bygherren, rådmand Hans Horlings, for én ting er, at arkitekten er stolt og tilfreds, noget andet er, om dem, der betalte gildet, også er glade.

GLADE KUNDER

"Der er et helt fantastisk indeklima, så vi er glade for vores nye arbejdsplads og endnu gladere for den opmærksomhed, der følger i kølvandet", siger den politiker, der har ansvaret for det nye kommunecenter. Det rummer mange funktioner: Byrådsal, kommunal administration, digevæsen, borgerservice med pas, kørekort osv., brandstation, mødelokaler og en helt masse mere.

Kort sagt et multifunktionelt, moderne kommunecenter, hvor netop et af kravene var "gennemsigtighed", som Hans Horlings formulerer det.

"Det var vigtigt for os, at forbipasserende kan se ind i bygningen, se, at der faktisk arbejdes", siger rådmanden og fortæller, at den nye bygning blev nødvendig, da først 7 små kommuner blev lagt sammen og siden 2 af de nye blev til denne ene, Midden-Delfland.

SPARER ENERGI

"Vi skulle samle medarbejdere og befolkning og give den en oplevelse af samhørighed, vi ville relatere os til og i landskabet, og vi ville have flest mulige bæredygtige og miljørigtige løsninger ind i byggeriet". Alene taget reducerer energiforbruget med 30 procent, fordi det isolerer godt pga. den lukkede konstruktion, det er tækket direkte på, så der er et meget lille energitab.

"Bygningen udstråler det, vi i kommunen gerne vil stå for, og da stråtaget samtidig åbner op for helt nye former og går direkte ind i målet om bæredygtighed, ja så var det ikke svært at sige ja til Arnold Homands ide – og vi er på intet tidspunkt blevet skuffede, tværtimod". >

Til venstre ses byrådsalen i Midden-Delfland kommunes nye bygning, som rummer administration, borgerservice, brandstation, mødelokale, kantine og meget mere. 180 mennesker arbejder her.

Til venstre rådmann Hans Horlings. Han repræsenterer en meget glad bygherre, som fra begyndelsen ikke havde tænkt på stråtag. Til højre arkitekt Arnold Homan, hvis projekt vandt i konkurrence med 34 andre arkitektfirmaer.

Meningerne var ellers delte, da tanken om det nye rådhus med mange funktioner blev lanceret op til et kommunevalg for snart 4 år siden. Det var for stort, for prominent, for dominerende, for anderledes og meget andet.

Men den nye kommune havde behov for et nyt og samlende image, så politikerne stod fast. Og som i så mange lignende debatter om større nybyggerier endte det med, at roserne strømmede ind, begyndende med et kæmpefremmøde på 2.500 mennesker, da der var åbent hus for et år siden, 1. december 2012. Den tilbagevendende replik under arrangementet var "her ville jeg ønske, at jeg skulle arbejde..."

BUDGET BLEV HOLDT

Med grønt tag oppe på det flade areal over de tækkede, runde facader, solceller integreret i det grønne tag og i nogle af facaderne,

A-klasse energimærkning, varmepumper og varmegenvinding er bygningen spækket med bæredygtige elementer, ude som inde.

Det er en del af kommunens identitet at være klimavenlig og miljøbevidst, og den er også Hollands eneste kommune i det globale samarbejde "Citta Slow", en "langsom by-bevægelse" med livskvalitet, identitet og gæstfrihed som kerneværdier. Herhjemme er Svendborg en Citta Slow-by.

Plusordene står i kø på kontoret i Schiepluiden, hvor politikerne

BYGNINGSAREAL: 5966 etagemeter fordelt på 3 plan

ANTAL KVM. STRÅTAG: 1250

KVADRATMETERPRIS FOR STRÅTAGET, inkl. underlag og isolering: 1500 kr.

SAMLET PRIS: 60 millioner kr., inkl. lamper, fast inventar og tæpper

OPFØRT fra maj 2011 – september 2012

INDBYGGERTAL i Midden-Delfland kommune: 20.000

MEDARBEJDERE I KOMMUNECENTRET: 180

"GRØNT TAG": Tag af levende sedumplanter, oftest lagt på tagpap med vækstlag. God vandabsorberende evne.

Hvis du vil vide mere: Bestil denne artikel eller få yderligere oplysninger, herunder kontakt til arkitekten bag byggeriet, ved at maile til: joergen@kaarup.eu

og arkitekten er enige om stråtagets velsignelser. Nu må det være på tide at få de nøgterne facts på bordet: Hvad koster alle disse herligheder...?

"Vi havde jo et budget, som skulle overholdes – og budgettet blev holdt, selv om det blev et anderledes byggeri med stråtag. Byggeriet er samlet set ikke dyrere end et tilsvarende", siger rådmann Hans Horlings, som tilføjer, at taget måske er dyrere, men da den bygning, kommunen valgte, ikke kunne opføres med andet end stråtag, er spørgsmålet for ham irrelevant.

POSTMODERNISME

Samlet pris: 60 millioner kr. for en arbejdsplads til 180 mennesker fordelt på tre plan, i alt 5966 kvadratmeter.

"Da vi introducerede stråtaget var der mange skeptikere: Hvad med brand, vedligehold, pris... Først fik en del beslutningstagerne et chok ved tanken om stråtag med grønt, fladt tag foroven - men efterhånden begyndte de at kunne li' det mere og mere", siger arkitekt Arnold Homan, der er meget glad for, at han også fik lov til at stå for indretning af bygningen, helt frem til detaljer som f.eks. hvilke lamper, der skulle købes.

"Det her er mit svendestykke. Det er første gang, jeg bygger så stort, og ja, jeg er stolt over resultatet. Jeg bor i området, som har tradition for mange tækkede bygninger på landet, så det var helt naturligt for mig at vælge strå. Det er et materiale, der er kommet op igen. Postmodernistisk, vil jeg kalde det – de tækkede, lodrette facader et stort fremskridt for moderne bygningsdesign".

Arnold Homan er meget positiv over for et samarbejde under den ene eller anden form, hvis et dansk arkitektfirma vil prøve stråtag af på et større byggeri. <

TÆKs side 9 pige

Denne udgave af side 9-pigen er fra Japan og hedder Yoki Yamamoto. Her er hun i tækkelære hos Kim Hansen, som Yoki besøgte sammen med sin ven, den japanske tækkemand Akio Kumagai. Det var i april, så kulden vanskeliggjorde let påklædning.

Fremover vil TÆK opfordre til, at side 9-pladsen bruges til en historie fra en læser: Send et foto eller to, som fortæller en god historie. Eller skriv en god historie, ledsaget af et foto. Det kan være alt fra 2 linjer til en side eller mere, afhængig af fotos.

Altså: "TÆKs side 9-pige" bliver til "Læserens egen beretning".

Håber I vil følge opfordringen....

”

Hvis man spiser kirsebær med de store, skal man passe på ikke at få kirsebærstenene i øjnene”

Johannes Christensen, tækkemand, far til Carlo F. Christensen, død 1980.

Carlo F. Christensen, født 1956

8. generation på fødegården i Hedegaard

4 voksne børn

Samlevende med Gitte Elkjær

Indehaver af

Carlo F. Christensen A/S,

tækkefirmaet Carlo F. Christensen Aps,

jagtudstyrsforretningen CC Jagt og fiskeri Aps

IT-firmaet Sport Solution A/S

Judomester og forretningsmand

Sine meningers mod, foretagsomhed, næse for forretninger og et temperament på kanten til det iltre er alle ting, folk der kender lidt til en af tækkebranchens mest markante skikkelser, Carlo F. Christensen, nikker genkendende til.

At manden også har kørt speedway, været judo-mester, kun har 7 års skolegang og var en af landets yngste befalingsmænd ved nok de færreste. CV'et omfatter også en årelang karriere som politiker, formand for Reno Djurs, flittig gæst i Rotary og en endnu mere flittig landmand.

F'et i mellemnavnet står for From. Nudansk ordbog: From - "som er blid og føjelig".

Måske derfor blev det til et "F", for Carlo From Christensen har aldrig gjort en dyd ud af at være hverken blid eller føjelig. Skønt årene har gjort ham mere favnende og lyttende til andres holdninger, skal der ikke meget til, før han tænder af i en debat, engageret og velargumenteret. Som da der blev talt om østeuropæiske tækkemænd som værende et stort problem i Danmark:

"Dobbeltmoral" og en helt masse mere, lød det fra Carlo, der selv lagde grunden til Danmarks største virksomhed inden for tækkebranchen i udlandet.

TJENTE GODE PENGE

"Ja, jeg og mange andre tjente gode penge i Tyskland, vi knoklede 16 timer i døgnet for det, og det ved jeg, at en del af østeuropæerne også gør. Derfor forstår jeg simpelthen ikke forargelsen over, at de er her", lyder det fra direktøren for Djurslands Tækkerørimport, der samtidig tager afstand fra sort arbejde og ikke at overholde landets love.

Skønt Carlo F. Christensens far, bedstefar og oldefar var tækkemænd, var det landbruget, der kaldte, da den 13-årige dreng 1. juli 1970 ankom til en gård i Korup ved Rønde for at tjene. Tre år gik der med arbejde som medhjælper i landbruget, så kaldte værnepligten. Det udviklede sig hurtigt til, at Carlo meldte sig som konstabel og kom på sergentskole som 18-årig.

Indehaver af den største virksomhed i tækkebranchen, medstifter af Jysk Tækkemandslaug, fjerde generations tækkemand, og mester i judo. Carlo F. Christensen er en markant figur, som TÆK tegner et portræt af

TEKST: JØRGEN KAARUP

FOTO: ARKIV OG JØRGEN KAARUP

To glade tækkemænd, far og søn, da de tækkede på Mørke Præstegaard i 1978. Carlo var dengang 22 år, og Johannes Christensen, som blev betegnet som Djurslands dygtigste tækkemand, var 61 år gammel. >

"Jeg tror såmænd, at en karriere hos A.P. Møller lå lige for, for jeg tjente penge på havearbejde og tømrerarbejde hos et ægtepar i Allerød, mens jeg var ved militæret. De var venner med den administrerende direktør i A.P.Møller og skaffede ansøgningspapirer og opfordrede mig til at søge... Men jeg fik den aldrig sendt. Havde jeg gjort det, havde jeg måske været i off shore et sted i Østen i dag", filosoferer Carlo hen over mødebordet på slægtsgården i Hedegaard, hvor firmaet holder til.

KURSÆNDRING

Det var små og næsten uforståelige ting, der ændrede kursen for den unge befalingsmand i hæren. Under et familietræf blev det faderens søster, Kathrine, der førte Carlo direkte ind i tækkeverdenen, da han fortalte hende, at han kedede sig som soldat og overvejede at lære at tække af sin far.

"Du kan da ikke leve af at være tækkemand, se bare på din far", lød det fra faster Kathrine.

"Det er typisk for mig: Hvis nogle siger, der er noget, jeg ikke kan, så skal jeg bevise, at jeg kan. Hun havde ret i, at den gamle ikke var god til at handle. Han havde den grundholdning at man, for at kunne tjene penge på at handle, skulle snyde andre, og da han ikke ville snyde andre, måtte han leve med at være en dårlig handelsmand. Jeg satte mig for at bevise det modsatte, - at en handel skal være god for alle parter, for at det er en god handel", siger Carlo.

At vælge tækkebranchen som handelsområde, var en stor mundfuld. Ingen andre brancher har så forskellige aktører. Det at skulle stille alle tilfreds, i en faggruppe der består af meget forskellige mennesker, lige fra gamle 68'ere over kunstnere, ingeniører, håndværkere og over til hard core forretningsmænd var en stor udfordring.

"Men det er, trods alt, lykkedes ganske godt", lyder det fra forretningsmanden.

Efter at have lært at tække hos faderen, Johannes Christensen,

Carlo F. Christensen var en benhård ordstyrer, da det blev vedtaget at etablere Straatagets Kontor på bindedagen, holdt hos Carlo i Hedegaard, i september 2012. Uden hans og Erling Bach Pedersens tilbud om at administrere en afgift på 5 kr. pr. solgt kvm. Sepatec til finansiering, var branchens første fælles kontor næppe blevet til noget. >

som mange dengang kaldte Djurslands bedste tækkemand, blev sønnen i 1977 selvstændig som 20-årig. Ikke længe efter dukkede muligheden for at tække på den nordtyske ø Amrum op, og det blev begyndelsen på et ti år langt eventyr, som lagde grunden til den forretning, Carlo F. Christensen i dag er kendt for.

GUTEN MORGEN

Han husker endnu sin entré på øen Amrum efter at have sovet under en presenning om natten sammen med sin gravide hustru, Marianne, der var i 6. måned. De kunne ikke komme ind i det hus, de skulle sove i, og derfor gik de på kroen for at få morgenmad.

"De kiggede på os som man kigger på polakker i dag, og jeg kunne nærmest kun sige Guten Morgen og ikke mere".

I løbet af kort tid førte tækningen på Amrum til en alliance med en lokal arkitekt, der fik provision for at anvise arbejde til Carlo og hans makker, som dengang var Erling Bach Pedersen og Allan Rahbek. Siden stødte mange andre til, og de udvidede området til naboøen Föhr og nogle gange også det frisiske fastland.

"Da vi begyndte dernede, var der ingen fastboende tækkemand på øen, og derfor var priserne ganske gode. De danske priser var omkring det halve af de tyske. Det gav spillerum for en god forretning. Da vi samtidig samarbejdede med de lokale fik lært at tale tysk, så udviklede det sig til en rigtig god forretning, både for mig og de tækkemænd, jeg havde i mit brød", siger Carlo tilfreds, fordi overskuddet fra det tyske eventyr gav økonomisk råderum til senere at etablere den forretning, han har i dag. >

Carlo sammen med DR 1's Bonderøven, Frank Erichsen, under brandprøvning i Randers, forår 2012. Det blev til lidt mere end to minutter, som overbeviste næsten alle om, at brandsikring med Sepatec medfører, at branden udvikler sig så langsomt, at brandvæsenet altid kan nå frem, og at det er let at slukke den langsomt udviklende glødebrand i det brandsikrede stråtag.

FØRSTE LAUG STIFTES

Men inden vi når dertil, skal vi lige have stiftet det første tækkelaug i Danmark. Det skete lørdag den 20. februar 1982 på den stråttækte Aarslev Kro ved Aarhus. Initiativtagere: Allan Rahbek, Erling Bach Pedersen og – Carlo F. Christensen. >

Et citat fra brevet, der blev sendt rundt til alle de tækkemænd i Jylland, de tre kunne finde adresser på:

"Vi er nogle tækkemænd, der engang imellem har mødt hinanden, og har så naturligt nok snakket fag. Det viser sig hver gang, at vi alle går rundt med en masse viden og erfaring, som ikke normalt kommer videre." Og, senere i brevet:

"På nogle punkter burde vi nok "oppe" os lidt for at stå mål med andre mere moderne håndværk."

Derfor blev formålet med lauget at virke for udbredelse af viden og information om håndværket, både mellem tækkemænd og til kunder samt at sikre udførelse af kvalitetsarbejde og gode serviceydelser i forhold til vedligehold og reparation.

FORMAND CARLO

Carlo blev Jydsk Tækkemandslaug's første formand. Det blev besluttet at udgive et blad, at fungere som klageinstans for dårligt udført arbejde, at arbejde for faglig udvikling og arrangere kurser samt at oprette en garantifond til sikring af kunderne.

"Når man ser på formålet, så er det jo cirka det samme, som laugene i dag arbejder for", siger Carlo F. Christensen i dag, 31 år senere.

Vi lader laugenes historie ligge, for i virkeligheden er denne artikel et portræt af den første laugsformand for tækkemændene. Ud over formandshvervet var der gang i forretningen på flere områder. Et samarbejde med en lokal murermester førte til opførelse af nye bondehuse med bindingsværk og stråtag, forretningen i det tyske fortsatte, han begyndte at købe rustfri bindetråd til videresalg, og i midten af 80'erne opfandt en god kollega fra både bestyrelse og tækkeeventyret i Tyskland, Jens Greve fra Mariager, skruemetoden.

NYE MULIGHEDER

Både Carlo F. Christensen og Erling Bach Pedersen så med det samme mulighederne i den metode, alle tækkemænd i dag benytter sig af: Ud over at bindemanden inde på loftet kunne spares, krumnålen sendes på pension, bindingerne gøres mere faste, så var der også forretning i det...

Carlo lagde formandsposten i Jydsk Tækkemandslaug bag sig i 1986, for, som han siger, "der skulle ikke være sammenblanding af interesser, og nu handlede det om at bygge en forretning op. Vi aftalte, at jeg leverede ståltråd og stod for salg, Erling investerede i maskiner og vi fik lavet mønsterbeskyttelse."

Skruemetoden banede vejen for Carlos første ide om brandsikring, som fra start var Conlit, et Rockwoolprodukt. Disse hårdt pressede plader af stenuld blev testet, det virkede, og det førte til et gennembrud for både brandsikring og skruemetode i Tyskland, hvor flere ellers havde været skeptiske.

Vi er nu omkring 1990, så der skulle gå lidt mere end 10 år, før 2. generation af brandsikring, Sepatec, blev markedsført. Den historie hører hjemme i portrættet af Erling Bach Pedersen, som fik idéen til at bruge glasvæv i stedet for stenuld til at brandsikre stråtag.

POLITISK FORMAND

1990 blev året, hvor Carlo F. Christensen blev valgt ind i kommunalbestyrelsen i Nørre Djurs kommune. Den 34-årige fremskridtsmand blev med det samme formand for teknisk udvalg, og det førte til en længerevarende karriere som lokalpolitiker. De næste 16 år gik en stor del af tiden med politik, det meste af tiden som formand for Miljø- og Teknikudvalget i den kommune, han stadig bor i. Sideløbende formand for det fælleskommunale affaldsselskab Reno Djurs og amtsrådsmedlem.

Partifarven er skiftet gennem årene over Venstre til nu Liberal Alliance, hvor Carlo så sent som til dette års valg stillede op uden at blive valgt ind. Han er ikke skuffet over at være fri for de mange timers møder, hvervet som politiker kræver. Privatfronten kræver efter en skilsmisse nemlig fornyet opmærksomhed og tid i samlivet med sygeplejersken Gitte.

Carlo blev hovedaktionær i et IT-software firma i Aarhus, der beskæftiger syv unge mennesker, og risikoen i forretningen er dermed spredt, for branchens grå eminence ser sorte skyer over tækkemændene:

"Hvis afstandskravene ikke ændres, forsikringspræmierne ikke bliver billigere, og når arbejdsmiljøreglerne skal overholdes, så er der en meget stor risiko for, at stråtaget simpelthen bliver for dyrt – og at det aldrig vinder indpas på nybyggeri.

Når tækkemændene samtidig ikke tjener penge, er der ikke råd til udvikling, og så går det galt. Branchens svar er tilsyneladende øget dokumentation, skrappe krav og certificering i et forsøg på at holde fuskere og østeuropæere ude. I stedet er der brug for forenkling, og at tækkemændene laver gode forretninger, som kan komme kunderne til gode", lyder det fra manden med de markante meninger.

Han tror på, at mere lempelige afstandskrav kan føre til, at den hollandske model vinder indpas og medføre mere efterspørgsel til gavn for både kunder og branche. Det er den væsentligste grund til hans opbakning bag Straatagets Kontor.

Nu blev der ikke plads til tiden som formand for judoklubben og skuffelsen over aldrig at have vundet DM i judo, men kun være blevet nummer 2. Den historie må vente, til Carlo fylder 60. <

Ingeniøren blev tækkemand

Drømmen om livet på landet førte Erling Bach Pedersen ind i tækkebranchen, hvor han bed sig fast og blev producent af skruer og opfinder af brandfiberdugen Sepatec

TEKST: JØRGEN KAARUP
FOTO: PRIVAT OG JØRGEN KAARUP

Da Erling Bach Pedersen i 1976 var færdig som elektroingeniør, trak livet på landet og et godt sted at etablere et kollektiv mere i ham og fru Tove end at få et job – og da ingeniør-jobbene heller ikke hang på træerne midt i 70'erne, blev det den stråttækte gård på Vedøvej ved Kolind, der blev udgangspunktet for Erlings videre færd i livet.

Det førte til en livslang forlovelse med tækkefaget, både som udøvende tækkemand, som producent af skruer, patentindehaver af brandsikringssystemet Sepatec og engagement i både det ene og det andet tækkemandslaug. På et tidspunkt var Erling Bach Pedersen formand for Jydsk Tækkemandslaug og næstfor-

mand i Dansk Tækkemandslaug på samme tid.

Den historie vender vi tilbage til.

Tilbage i 1976 trængte stråtaget på den nyhervervede gård gevaldigt til at blive skiftet. Der var huller, og det regnede ind, så en tækkemand blev hurtigt hidkaldt. Han havde tid i løbet af en måned, og da det var Erlings tjans at renovere gården, mens han søgte job, var det naturligt at bede om lov til at hjælpe tækkemanden. >

En lidt yngre Erling Bach Pedersen på taget. Erling har en stor del af sit liv både været tækkemand, produceret Tækkeskruen og udført organisationsarbejde.

Svaret var "ja, du kan blive bindemand". Erling fik også forkla- ret, at han faktisk gerne ville arbejde som hjælper, og i løbet af et par dage ringede Magnus, som den aldrende tækkemand hed. Han kunne fint bruge en bindemand med det samme. På den måde var vejen ind i tækkefaget banet.

UDELIVET TRAK

"Jeg blev fascineret af udelivet og af håndværket, folk var glade for at få lavet tag, og manden på den anden side fortalte historier og var hyggelig. Det passede mig fint at lave hus derhjemme og arbejde hos Magnus. I løbet af 14 dage var det mig, der var ude på taget for at tække, og i løbet af en måned sendte han mig ud at give tilbud, for det var han ikke så god til.

Jeg opdagede hurtigt, at tækkefaget er et mærkværdigt fag. Magnus brød sig ikke om, når jeg spurgte, hvorfor han gjorde, som han gjorde – der var ingen litteratur, ingen uddannelse, kun overleveringer og så tydeligvis kæmpeforskel på, hvordan de forskellige tækkemænd gjorde", beretter Erling Bach Pedersen om den første tid som tækkemand.

Samarbejdet med Magnus varede et par år og førte til, at Erling blev selvstændig og momsregistreret, for den gamle tækkemand var vant til at gå op på kommunekontoret en gang årligt og fortælle, hvad han regnede med, at han havde tjent og så betale skat ud fra det....

En anden ung tækkemand, Allan Rahbek, boede også på Djursland, så de to begyndte at udveksle erfaringer og arbejde sammen ind imellem. En dag kom Carlo F. Christensen forbi, da de tækkede en stråtaget ejendom tæt på Århus.

"Vi var benovede, for han var oplært af Djurslands dygtigste tækkemand. Så her var endnu mere at lære..."

ET EVENTYR BEGYNDER

Det blev begyndelsen på "Tysklands-eventyret", Carlo havde kontakterne og arbejde dernede. De tre unge fyre tækkede fra tidlig morgen til sen aften, om vinteren i projektørlys – en tid med mange gode oplevelser og masser af sjov, husker Erling.

En dag satte de tre sig ned skrev de navne på jyske tække- mænd, de kendte og kunne finde, op. Der blev inviteret til møde på Aarslev Kro i februar 1982.

"Aldrig før havde så mange tækkemænd været samlet et sted før. Og hold da op, hvor der blev snakket". Jysk Tækkemandslaug var i løbet af kort tid etableret som det første laug herhjemme.

"Vi var enige om, at det var på tide samles, for faget havde været ved at uddø i 1960'erne. I 70'erne blev det pludselig in at flytte på landet, men der var temmelig få tækkemænd tilbage, så vi stod over for at bygge faget op igen."

Bindedagene blev indført, og på årets bindedag i 1985 demon- strerede Jens Greve fra Mariager, hvordan man kunne tække med skruer. Han havde udviklet metoden, fordi han skulle tække et tag, der var beklædt indvendigt, og han var træt af at sy med krumnål. Så han havde fået idéen med at vikle ståltråd på skruer og dermed udviklet en helt ny bindemetode.

"Jeg syntes, det var fremragende, så allerede ugen efter begynd- te jeg selv med skruer", fortæller Erling Bach Pedersen.

Hvordan blev du så producent af skruer?

"Jeg tænkte: Nu må jeg til at bruge min uddannelse, det her, det er bare for godt. Det var for tåbeligt at sidde om aftenen foran tv og vikle nogle hundrede skruer til morgendagens arbejde – og så gjorde det i øvrigt ondt i fingrene.

I løbet af et par år fik jeg udviklet maskinen, og Carlo og jeg la- vede en aftale om, at han skulle sælge mine skruer, hvis jeg ikke solgte til andre".

EN FAGLIG FORENING

Det er nu 26 år siden, omkring 1987, at den første maskine kom til at virke. Tre børn kom til, så der var nok at se til med arbejde som tækkemand, en gård, der vedvarende kaldte på vedligehold,

Foto fra bindedagen i 1985, da tækkemester Jens Greve fra Mariager præsenterede en revolutionerende opfindelse: Tækkeskruen. I begyndelsen sad både Erling Bach Pedersen og Jens Greve derhjemme om aftenen og vikled ståltråd på skruer. "Man fik s'gu omme fingre af det", siger Erling, der var et år om at udvikle en maskine til at fremstille Tækkeskruen med.

Erling Bach Pedersen, født 1950

Uddannet elektroingeniør

Gift med Tove, tre voksne børn

Tidligere formand for Jysk og næstformand i Dansk Tækkemandslaug

Producerer Tækkeskruen og har patent på brandsikrings- dugen Sepatec

og den voksende produktion af skruer, efterhånden også til både Tyskland og Holland.

Derfor var det faglige arbejde lagt på hylden i en årrække, indtil etablering af en uddannelse for tækkemænd kom på tale i slutnin- gen af 1990'erne. De daværende bestyrelser i laugene talte om at nedlægge de lokale laug, så alle tækkemænd blev organiseret un- der et: Dansk Tækkemandslaug.

"Da blev jeg bange for, at vi solgte faget. Meningen var, at vi samlet skulle melde os ind i Dansk Byggeri, som til gengæld ville hjælpe os med at lave uddannelsen. Det var bl.a. Hans Jørgen Zer- lang meget imod, og jeg støttede ham: Vi mente, at det var vigtigt at bevare en uafhængig forening, hvis formål var at udvikle faget, men som ikke skulle være en arbejdsgiverforening.

På en ekstraordinær generalforsamling lykkedes det os at få flertal til at bevare Jysk Tækkemandslaug som en selvstændig forening. Samtidig var jeg dog også medlem af Dansk Tække- mandslaug, da jeg syntes, at det var rigtigt at være medlem af en arbejdsgiverforening og i det hele taget støtte initiativer, der blev taget af den nye, landsdækkende forening.

Det ærgerlige var, at de blev drønende gale på os, dem der trak læsset for et Dansk Tækkemandslaug – de mente, vi snigløb dem. De frygtede, at mange ville vælge Jysk, fordi det var billigere at være medlem der, så det førte til hårde ord, og at vi ikke kunne snakke sammen".

Denne del af historien kan formentlig ikke skrives objektivt. TÆK vil i kommende numre lave portrætter af flere "gamle kæmper", som var med i frontlinjen, da der skulle etableres uddannelse, laves tækkevejledning og andre faglige udfordringer. Hver har deres ver- sion, afhængig af tilknytning til laugene.

SEPATEC OPFINDES

Tilbage til Erling Bach Pedersen, der fik ideen til brandsikringsyste- met Sepatec, en dag han var ude at hjælpe med at reparere en båd. De brugte glasvæv til det.

"Det kan jo ikke brænde, og det satte tanker i gang. Hjem og lave forsøg. Jeg fandt ud af, at det, der betød noget er, at der ikke kommer ilt til – så brænder det nemlig langsomt, det ulmer bare. Det kunne lade sig gøre med glasvæv, samtidig med, at taget får luft og ventilation".

Midt i 2000-tallet var Erling Bach Pedersen blevet formand for Jysk og næstformand i Dansk Tækkemandslaug. Hans Jørgen Zerlang og han havde kørt parløb et nogle år, Hans Jørgen havde trukket sig som formand for Jysk pga. tilbagevendende uenighed med Dansk Tækkemandslaug's bestyrelse og et yderst køligt sam- arbejdsklima.

STRÅTAGENES MEKKA

De fik sammen introduceret "Det hollandske mirakel" for flere hun- drede tækkemænd, som i et par år i busser valfartede til stråtagene- nes mekka for at forstå, hvordan det kunne lykkes at fordoble antal- let af tækkede kvadratmeter.

Hvorfor slog den inspiration ikke igennem dengang?

"Fordi vi aldrig fik arkitekterne til at tænde på det. Det var lykke- des at tænde arkitekterne i Holland, og det var ifølge Henk Horlings hovedgrunden til, at det gik så godt. Det spredte sig med lynets hast, men hollandske arkitekter er også mere eksperimenterende end danske."

Inden Erling trak sig tilbage til skruemaskinerne og et liv, der rummer mere tid til rekreation med sejlads, cykling og mange an- dre aktiviteter, forsøgte han at få afstandskravene reduceret og et besøgs- og udviklingscenter for fag og tag op at stå, Stråtagets Hus.

Begge dele mislykkedes på trods af meget arbejde for sagen, og da var tiden kommet til at trække sig tilbage fra organisations- arbejdet.

"Det var skidehårdt i de år, for jeg havde jo også tækkearbejde og skruerne. Jeg arbejdede altid og havde aldrig fri. Det begyndte at tære på kræfterne, og det kunne ikke blive ved med at gå. Der var for mange skuffelser, og jeg forstod aldrig helt, hvorfor der ikke var mere fælles fodslag".

I 2007 var det slut med at tække, Erlings knæ kunne ikke holde til det mere.

GLÆDEN DAG

Fem år senere, i 2012, var tanken om et fælles branchekontor modnet, og det var tydeligvis en glædens dag for Erling Bach Pedersen, da forsamlingen af tækkemænd fra begge laug – og tækkemænd uden laugsmedlemskab – gav en lille gruppe mandat til at gå videre med det, der blev til Straatagets Kontor.

"Det gik jo fantastisk gelinde den dag. Det var rart at overvære, at nu kunne tingene begynde at spille sammen, at der blev talt om at arbejde sammen igen. Så nogle gange kan det være lige så godt at forsvinde som at være der – man kan jo gentage sig selv så man- ge gange, at folk ikke gider høre på det mere.

Går faget frem eller tilbage de kommende 10 år...?

"Det går kun frem, hvis stråtaget kommer ind i villakvarterne, for det er den eneste udvidelse af faget, der kan ske. De gamle huse forsvinder, mange unge gider ikke bo i dem, det er for bøvet, og der er for meget vedligehold.

Der vil blive ved med at være mange sommerhuse med stråtage, så det forsvinder aldrig fuldstændig. Jeg tror desværre, at det vil gå svagt den forkerte vej. Men en nedsættelse af afstandskravene vil kunne vende tingene". <

2013

JANUAR

- Tækkbranchens første fælles kontor åbner
- Seminar i Hadsten med rekorddeltagelse og drøftelse af kvalitetssikring. Statens Byggeforsknings Institut holder oplæg og siger, at man godt kan ned-sætte afstandskravet til 5 meter, hvis et stråtag er brandsikret
- På Skills i Aarhus får tækkefaget den største medieomtale, og en tækkelærling bliver dobbelt Danmarks mester
- Straatagets Kontor indleder samarbejde med Aarhus Universitet om at belyse tagets miljøfordele

FEBRUAR

På Jydsk Tækkemandslaus generalforsamling vælges Tonny Bogut som ny formand efter Morten Petersen

Møde i den internationale organisation, ITS, på det hollandske tækkkontor. Emnet er kvalitetssikring af materialer

MARTS

- På Dansk Tækkemandslaus generalforsamling genvælges Henrik Henriksen som formand
- Et arbejde med at kortlægge Læsøstangtage går i gang. Det er Center for Bygningsbevaring i Raadvad, der for Kulturstyrelsen udfører arbejdet
- Statens Byggeforsknings Institut sender notat til Energistyrelsen, hvoraf det fremgår, at SBI mener, at afstandskravet for brandsikrede stråtage kan nedsættes fra 10 til 5 meter

APRIL

- Danmarks ældste højskole i Rødding får nyt stråtag
- Japans største tækkfirma er i Danmark for at besøge Søren Vodder på Lolland med henblik på at købe tækkemiscanthenus af ham

MAJ

- Straatagets Kontor indleder samarbejde med Aarhus Vand m.fl. om projekt "Beskyt grundvandet – dyrk stråtag"
- Statens Byggeforskningsinstitut indsender 4. version af notat til Energistyrelsen om brandsikrede stråtage og nedsættelse af afstandskrav for disse
- 15 tækkemænd er gået sammen om at tække en stor landvilla i Gl. Holte

JUNI

- Sydafrika inviterer til møde i februar 2014 for medlemmer af det internationale samarbejde i International Thatching Society
- Seks repræsentanter for den danske tækkbranche er til møde i Energistyrelsen om at nedsætte afstandskrav for brandsikrede stråtage. Mødet ender med, at branchen skal fremsende yderligere dokumentation

JULI

- Det moderne Tanghus på Læsø præsenteres af Realдания Byg under et åbent hus-arrangement

AUGUST

- Straatagets Kontor sender cirka 250 sider dokumentation for brandsikrede stråtage til Energistyrelsen
- Japan melder sig ind i den internationale organisation ITS
- Straatagets Kontor går i samarbejde med Videnscentret for Landbrug og søger Den grønne Teknologifond om støtte til projekt "Beskyt grundvandet – dyrk stråtag"

SEPTEMBER

- Årets bindedag er velbesøgt, og diskussionsystemen er stor, bl.a. om sikring af materialekvalitet og østarbejdere
- Den første mark i Østjylland tilplantes med tækkemiscanthenus pga. projekt "Beskyt grundvandet – dyrk stråtag"
- Teknologisk Institut går ind i samarbejdet om livscyklusanalyse for Straatagets Kontor

OKTOBER

- Bonderøven tækker stråtag på DR 1 med næsten en million seere
- 60 arkitektstuderende får nærkontakt med tækkefaget på initiativ af Straatagets Kontor
- De første Side 9-piger præsenteres i TÆK, uden at redaktionen får reaktioner fra læserne
- Ruud Conijn får debut som lærer på Den Jyske Haandværkerskole i Hadsten
- En kraftig storm giver de fleste tækkemænd ekstra arbejde med stormskader

NOVEMBER

- Energistyrelsen svarer, at de mener, at der mangler dokumentation for flyveild til et brandsikret stråtag og kræver derfor stråtag tester med en brandprøvnings, der normalt bruges til faste tage
- Straatagets Kontor søger flere fonde om penge til "Mission nytænk stråtag"
- Et prisvindende nybyggeri med stråtag i Hasseris ved Aalborg er i Hammerslag, et af DR 1's mest sete programmer

DECEMBER

- Årets høst af danske tagrør nærmer sig, afhængig af vejret
- Straatagets Kontor glæder sig over, at begge laugs bestyrelser tog positivt imod et nyt præsentationsmateriale fra kontoret med eksempler på tækning fra Holland, der kan inspirere nye, danske kunder – bl.a. tækning af facader
- Et perspektiv for et større, stråttækket erhvervsbyggeri i Aarhus-området er under forberedelse
- Stormen Bodil giver tækkemændene endnu mere arbejde.

2014

Årets gang i tækkeverdenen

God jul og godt nytår

Tæk har bedt de to laugs formænd om at skrive en lille hilsen, der skuer både tilbage på 2013 og frem imod det nye år

**HENRIK HENRIKSEN,
FORMAND FOR
DANSK
TÆKKEMANDSLAUG**

Endnu et år er gået i stråtagets tjeneste. Det blev vores første år med Straatagets Kontor, og med det har jeg en rigtig god mavefølelse. Jeg mener, det er en fantastisk inspirator for vores fag, og jeg er ikke i tvivl om at vi nok skal nå målet, nemlig en fordobling af tækkede kvadratmeter i Danmark. Det er bl.a. lykkedes via Straatagets kontor at komme i dialog med de arkitektstuderende i Århus, som nu er i gang med at tegne de første huse med stråtag. Det var en glædens dag.

Som en nødvendighed for at øge produktionen skal afstanden til skel nedsættes fra 10 til 5 meter. En næsten ulige kamp for at nå dertil er i gang, David mod Goliat. Men tækkebranchen er sej, og vi opgiver aldrig. Nu skal vi til at bruge en masse penge på at se det brandsikrede stråtags reaktion på flyveild fra anden brand. Det skal nok gå...?

Året 2013 blev året, hvor vi i Dansk Tækkemandslaug mistede vores gode sekretær gennem 8 år, Petter Astrup. Der skal fra alle i Dansk Tækkemandslaug lyde en stor tak til dig, Petter, for dit altid store engagement i dit arbejde som vores sekretær, både fagligt, socialt og menneskeligt. Vi savner dig, Petter, og ønsker dig alt det bedste fremover.

Jeg vil også benytte lejligheden til at byde vores nye sekretær, Margrethe Petri Godtkjær velkommen. Margrethe er arkitekt og dermed også godt funderet i byggebranchen. Vi glæder os til samarbejdet.

2013 blev også det år, hvor flest nye stråtage blev kasseret på grund af manglende viden og kendskab til at lave et godt stråtag. Alt for mange bruger ikke den viden, faget har til rådighed. Jeg vil virkelig opfordre til at melde sig ind i Dansk Tækkemandslaug og få del i den viden og det fællesskab, som dermed kan hjælpe jer til at blive bedre. Et medlemskab er jo langt billigere end at skulle tække et hus om. Og til alle jer, der tror at dårlige tage skyldes dårlige tækkerør, ja, I har sat kikkerten for det blinde øje. Husk at vores kunder har store forventninger og gratis retshjælp gennem deres husforsikring.

Jeg ønsker og håber at tækkemændene kommer tættere på hinanden i det kommende år. Der bruges alt for mange kræfter på at hytte eget skind til skade for faget. Lad os stå sammen og blive rigtig stærke, så vi kan mønstre vores kunders ønsker og behov. Vel mødt til alle arrangementer, hvor vi sammen kan berige hinanden til fælles glæde for vores fag og vores pengepung.

Rigtig glædelig jul og godt nytår.

Henrik Henriksen

**TONNY BOGUT
FORMAND FOR
JYDSK
TÆKKEMANDSLAUG**

Hvem skulle have troet, at en lille hidsig fætter ved navn Allan og en mastodont af en sur kone ved navn Bodil, skulle være dem der sørgede for, at de fleste tækkemænd kom til at løbe ekstra hurtigt her ved årets slutning? For nogle har det været en kærkommen mulighed for at rette op på et ikke alt for indbringende år. For andre har det resulteret i et ekstra stressmoment. Sådan bølgere tingene op og ned i den her branche.

I et seriøst forsøg på at få tingene til at bølge ekstra op ad, har Straatagets

Kontor i samarbejde med de to laug, i år brugt en masse tid og energi på kampen for at få nedsat afstandskravet. Vi var seks mand høj til møde i Energistyrelsen for at argumentere for rimeligheden ved en nedsættelse af kravet. Men selv om vi havde attachemappen fuld af dokumentation og taget vores pæneste skjorter på, gjorde det desværre ikke tilstrækkelig indtryk på beslutningstagerne og vi skal nu ud i yderligere et bekosteligt forsøg, hvis det skal lykkes. Heldigvis har vi med Jørgen Kaarup (og Erling Bach Pedersen) mulighed for at holde styr på bevisbyrden – en opgave, der for enhver bestyrelse ville være komplet uoverskuelig.

Et tema, som for enhver pris ikke må ende med at blive uoverskueligt, er udarbejdelsen af grundlaget for Thatchmark. Vi var kort inde omkring diskussionen på binnedagen på Fyn og uenigheden var som sædvanlig til at få øje på. Inden vi mødes i Hadsten igen til januar vil jeg igen opfordre til at man bruger lidt tid på at overveje hvordan denne kvalitetsmærkning kan føres ud i livet, uden en masse papirarbejde til følge.

Ovenpå al den snak om dokumentation, afstandskrav, kvalitetsmærkning og pæne skjorter kan det nok være, at en eller anden drømmer sig 12 timers flyvning sydpå. Og hov! Gudhjælpemig om ikke også vi tager en flok af storvildtjægere, vinsmagere, badegæster og tækkemænd i alle mulige andre afskygninger til Sydafrika i starten af februar. Godt og vel 30 personer har sagt ja tak til denne enestående invitation og programmet er fantastisk. Jeg glæder mig rigtig meget til turen, men lige så meget over at traditionen med at besøge andre lande og se andre tækketraditioner, for alvor har bidt sig fast.

Jeg glæder mig også allerede til at se hvad der står på denne plads om et år. Som beskrevet kort i ovenstående, er der en del spændende brikker, der skal falde på plads. Så længe arbejdet for bedre vilkår for branchen bevæger sig som nu, så længe er jeg også sikker på at vi vil opleve den samme tilstrømning af nye medlemmer, som vi har oplevet i år. Vi har en stor fælles forpligtelse til at stå sammen og værne om vores fag.

Med ønsket om en glædelig jul og et godt nytår,

Tonny Bogut

PAS PÅ DE KORTE RØR

Det første emne, jeg vil beskæftige mig med, er korte fine tækkerør, som er uundværlige til reparation, facader og valme. Små korte og fine tækkerør har nogle uheldige egenskaber, som starter allerede under høstarbejdet: Her er de meget længere om at tørre end længere og grovere rør.

Derfor er de ofte skadede, allerede inden de lægges op. Lader man sig så friste til at lave et helt tag med disse rør, kan det gå helt galt af flere grunde. Tækker du med bundter på 60 cm i omkreds og 9 stk. pr.

m² - som er god tækkeskik - vil du opdage, at du kommer under tækkevejledningens normer, men stadig kan du have et problem med at overholde gradtabet på stødet.

Her kan du kompensere ved at strø oven på bindet ned til kæppen. Dette kan mindske gradtabet væsentligt, især hvis du her bruger de længste og groveste rør til at strø med. - Så kommer du også af med dem.

I mine øjne er tækkerør under 125 cm decideret uegnede at tække hele tage med. Desværre er dette punkt taget ud af tækkevejledningen til stor skade for faget. <

SØRENS HJØRNE

Tækkemester Søren Vodder har skrevet en bog om materialelære og teknik, og mens vi venter på, at den udkommer, har TÆK aftalt med Søren, at han i hvert nummer skriver en lille klumme til tækkemændene om materialer og tækketeknik.

Nyt i sagen om afstandskrav

Energistyrelsen kræver brandprøvning for flyveild til det brandsikrede stråtag, men ser positivt på muligheden for at ændre afstandskravene

TEKST OG FOTO: JØRGEN KAARUP

Den første november fik Straatagets Kontor svar fra Energistyrelsen på ønsket om at sætte afstandskravet for ejendomme med brandsikrede stråtage ned fra 10 til 5 meter. Svaret var en replik på det meget omfattende dokumentationsmateriale, der blev sendt til styrelsen medio august.

Energistyrelsen skriver, at man stadig er positive med hensyn til at vurdere, om afstandskravene kan sættes ned – men at styrelsen samtidig vurderer, at "der er et behov for dokumentation af flyveild til et brandsikret stråtag".

"En måde denne dokumentation kan tilvejebringes er bl.a. ved at der udføres brandforsøg i tilsvarende prøvestand som anvendes ved klasse T tagdækningsforsøg", slutter den forholdsvis korte skrivelse fra Energistyrelsen.

Den test, der henvises til, bliver brugt ved godkendelse af faste tage til det "normale" afstandskrav på 2,5 meter, og da tækkebranchen anmoder om en afstand på 5 meter, skal der udvikles en testmetode, som populært sagt skal udsætte det brandsikrede stråtag for den halve ildpåvirkning.

Kun DBI, Dansk Brand- og sikringsteknisk Institut, er godkendt til at udføre den type forsøg. Straatagets Kontor har nu i samarbejde med chefkonsulent Niels Strange, Dansk Byggeri, anmodet DBI om bud på, hvordan prøvningen kan udføres, ligesom instituttet skal udarbejde "acceptkriterier" for, hvornår stråtaget har bestået prøven.

Niels Strange fra Dansk Byggeri vurderer situationen sådan: "Jeg er positiv mht. at nå et resultat hvad angår at lægge prøvningsmetoden fast, men hernæst er det helt og holdent resultatet af brandprøven, der afgør, om vi når frem til en nedsættelse til de 5 meter", siger Niels Strange. "I første omgang bliver det spændende at se, når DBI får udviklet selve metodikken til prøvningen", tilføjer han.

Udgifterne til arbejdet med afstandskravene forventes dækket af Dansk og Jydske Tækkemandslaug, Sepatec og Straatagets Kontor med en fjerdedel til hver part. <

Tangtage for millioner

Det bliver en bekostelig affære, hvis alle Læsøs 36 bygninger med helt eller delvist tangtag skal sættes i stand og nytænges. De fleste tangtage er i et sørgeligt forfald, så hvis alle rester af denne, globalt set enestående, kulturarv skal genskabes, kommer det til at koste et tocifret millionbeløb. Samtlige tængede bygninger er gennemgået, og der var flere, end man havde regnet med. Men der er også medregnet ned til blot en kvadratmeter bevaret tangtag på en bygning. 36 bygninger er der.

den første, siden tangtagene sidst blev kortlagt i 1988. Det har været nødvendigt at få et samlet overblik for at kunne prioritere indsatsen på Læsø.

“Nu ved vi, hvor stor den samlede udfordring er”, siger Birte Skov, Kulturstyrelsen. “Nu skal vi inden længe i dialog med alle interessenter, selvfølgelig først og fremmest ejerne. Og vi skal have prioriteret, hvor vi begynder det omfattende restaureringsarbejde”.

Center for Bygningsbevaring er nu ved at udarbejde en oversigt over forskellige prissatte scenarier, der skal hjælpe til at finde frem til den bedste måde at gribe sagen an

på. Der vil blive vurderet både i forhold til bevaringsværdi, økonomi og sammenhænge.

RED TANGTAGENE

Håbet er, at nogle af Danmarks store fonde vil støtte “Projekt Red Tangtagene”, for hverken kommune eller stat kan løfte opgaven alene. Ejerne er også vigtige samarbejdspartnere, som foreløbig kun er orienteret individuelt om registreringen af deres hus. Det samlede økonomiske overblik ligger foreløbig hos Kulturstyrelsen.

Nogle af ejendommene på Læsø er fritidshuse, andre er ejet af lokale, og der kan være stor forskel på, hvornår de enkelte ejere ønsker at gå aktivt ind i en restaurering.

“Det er en kompliceret sag, men vi har nu vist, at vi mener det alvorligt ved først at betale for en komplet restaurering af Andrines Hus og dernæst ved at købe for 400.000 kr. tang – det er aldrig sket før”, siger Birte Skov og tilføjer, at tangen vil være at betragte som tilskud til de tængninger, der forhåbentlig kommer i gang i det nye år.

(Fortsættes i næste nummer af TÆK, når økonomien i projektet forhåbentlig er blevet offentlig) <

STATEN KØBER TANG

Som noget helt enestående er Kulturstyrelsen samtidig i november måned blevet ejer af 40 tons ålegræs, som skal ligge i Læsøs tangbank på Østergaard. Her skal det vente, til de involverede parter har besluttet sig for, i hvilken rækkefølge, der skal restaureres og nytænges.

Det er ganske usædvanligt, at staten køber tang, men alle muligheder for lån viste sig at være for bureaukratiske, så til slut skar styrelsen igennem og købte årets høst fra Bogø og Møn.

“Det er vigtigt for os at sikre, at der er tang at tænge med – og det er lige så vigtigt at signalere klart og utvetydigt, at Kulturstyrelsen mener det alvorligt, når vi siger, at vi vil gøre hvad vi kan for at bevare denne fantastiske kulturarv på Læsø”, siger Birte Skov, arkitekt og chefkonsulent, Kulturstyrelsen.

Hun håber på, at tingene falder på plads, så de næste skridt på vejen til tangtagenes genkomst kan tages allerede i foråret. I 2011 gik Kulturstyrelsen foran og fik det fredede Andrines Hus gennemgribende restaureret og tænget. Huset var ejet af styrelsen og blev efter endt restaurering solgt.

DIALOG FORUDE

Den omfattende registrering af de tilbageværende ejendomme med helt eller delvist tangtag har været længe undervejs og er

For første gang i 25 år er der nu overblik over Læsøs tængede bygninger - Kulturstyrelsen er færdig med at kortlægge tangtagene

TEKST: JØRGEN KAARUP
FOTO: PETER WATH

Denne fredede tanggårds første fag kan spores tilbage til 1680. Den er nu under “affredning”, dvs. at Kulturstyrelsen efter anmodning fra ejeren er i gang med at ophæve fredningen. “Huset fremtræder i næsten håbløst forfald” og “omgivelserne er i dag domineret af nyere og skæmmende bygninger” er citater fra styrelsens sagsakt. En psykisk syg mand har for at føje yderligere skade til påkørt bygningen med en rendegraver, så der er næppe noget, der kan redde ejendommen på Lille Stoklundvej, Læsø. Til gengæld har Kulturstyrelsen, ganske usædvanligt, købt for 400.000 kr. ålegræs på Møn og Bogø, og det ligger nu i Tangbanken på Læsø og venter på at blive lagt på andre tanggårde, som står til at redde - forhåbentlig i 2014.

Miscanthus er bare sagen...

Danmarks eneste tækkemand, der har skiftet tagrør ud med elefantgræs er begejstret for de dansk dyrkede strå – ”det betaler sig at tække med dem”, siger han

TEKST OG FOTO: JØRGEN KAARUP

Tækkemand Brian Randrup står ved Skagen Mølle, som er tækket med dansk elefantgræs. Han er foreløbig den eneste i Danmark, der udelukkende bruger tækkemiscanthus til sine tage. ”Det giver flotte tage, er rart at arbejde med og er ikke dyrere end gode tagrør”, siger tækkemesteren fra Nyrup ved Aars, som taler med 34 års erfaring bag sig.

Brian Randrup er ikke i tvivl: Det er godt at tække med miscanthus, elefantgræs. Endda rigtig godt. Derfor skiftede han tagrør ud med danskproduceret elefantgræs for nu to år siden. Og han har ikke fortrudt.

”Det giver flotte tage, det har en høj kvalitet, det er rart at arbejde med, kunderne kan godt li’, at der er 10 års ansvar, og så er det dansk og ikke dyrere end gode tagrør”, siger tækkemanden fra Nyrup ved Aars, som med 34 års erfaring bag sig taler med en hvis vægt.

Denne flotte, kolde solskinsdag sidst i november, hvor nattefrosen har meldt sin ankomst, ser både taget og verden fin ud heroppe fra taget. Et skib runder Grenen ude i horisonten, for vi er mellem Skagen og Gl. Skagen, hvor Brian Randrup ofte tækker. Blandt andet har han også tækket Skagen mølle, som regentparret lod sig forevige foran under dette års tur rundt i Kongeriget.

EN MAGISK MUR

Brian og hans makker, Arne Larsen, er mere end halvt oppe på den ene side af et nybygget sommerhus, som er en tro kopi af nabohuset med samme ejer. De to huse ligger så tæt, at både kommune og Energistyrelse ville slå korsets tegn.

”Der er ingen problemer, hvis bare man bygger den der mur imellem”, siger Brian Randrup på sit umiskendelige og djærve jyske. Og peger på en lav mur, omkring en meter høj, der forbinder de to huse – den står Mutters alene og har formentlig ingen anden funktion end at sikre overholdelse af regler. I forhold til brand har den ingen betydning...

Hvorfor skiftede du fra tagrør til nu kun at tække med miscanthus?

”At modtage et læs rør var som at spille i lotteriet, man vidste aldrig, hvad man fik.”

Har du haft uheldige erfaringer?

”Ja”.

Det ja fortæller alt. Uddybet bliver det, men der er egentlig ikke mere at sige. Nu har Brian Randrup tækket 21 tage med de danskdyrkede miscanthus-strå, som virker meget glatte, nærmest som om de var behandlet med paraffin, når hånden glider ned over taget, som er strammet til med varsomhed for at undgå et kompakt tag, der ikke lufte.

TØRRER HURTIGT

”De tørrer utrolig hurtigt op. Kunderne er meget tilfredse, især når de får at vide, at det er danskdyrket med 10 års reklamationsret, for der er jo kvalitetssikring fra høst til færdigt tag. Leverandørens eneste krav er, at Tækkevejledningen og certificeringen overholdes”.

Mange tækkemænd mener, at det er dyrere at bruge tækkemiscanthus, som koster omkring 26 kr. pr. bundt. Det er ikke Brian Randrups erfaring. Ifølge ham er bundlinjen den samme, når året gøres op.

”Jeg har aldrig kasseret et bundt, hvorimod jeg ofte kasserede 10 procent af en sending tagrør. Mht. holdbarhed behøver man blot se på Søren Vodders tage, der er 10 år gamle, de ligger jo rigtig godt. Jeg har aldrig set nogle, der suger vand, som nogle tagrør gør”.

Brian Randrup vender igen og igen tilbage til tagets hældning, når vi taler holdbarhed. Maksimalt tab ved tækning er nu i Tækkevejledningen sat til 18 grader. Det foreslås sat ned til 15, men ifølge Brian er han nede på 10 – 11 graders tab på hældning. Også her hjælper de ikke koniske miscanthus-bundter på vej. Der bliver sirligt målt efter med den elektroniske gradmåler, som ligger på stilladset som en fast del af tækkeudstyret.

BRUG RØR, HVOR DE VOKSER

Miscanthus fås i to længder, men ingen er som korte vestkyststrør. Mener miscanthus-tækkeren så, at disse korte, danske, fine tagrør ikke kan bruges...?

”De gamle tækkemænd sagde jo, at tækkerør skulle bruges tæt på, hvor de blev høstet – de korte vestkyststrør er fine, hvis de bruges på vestkysten, hvor de får masser af luft pga. vinden”.

Brian Randrup, der er kasserer i Dansk Tækkemandslaug har stået i lære ved DTL's tidligere formand, Ove Glerup. De lærte hinanden at kende som tømrerlærlinge, og det førte til 13 års samarbejde. Dengang som nu arbejdes der en del i det nordligste Danmark, Skagen, Kandestederne og Skiverne.

”Det der, det tækkede vi i 1980. Det blev tækket med Randers-rør, og det ligger lige så fint...”

Vi er på rundtur i området lige sydvest for Gl. Skagen, Rævehulevej. Danmarks dyreste sommerhuse ligger her, fortæller Brian Randrup. ”Den der koster 6,6 millioner kr.”. Han peger på en grund, hvor der snart skal bygges i dette område i klitterne, hvor stråtag er påbudt.

Der er vist ikke noget at sige til, at tækkemanden fra Aars jævnlige er at træffe på disse kanter. Her er både smukt, og her er gode kunder. <

Kort nyt

Kæmpebrand hos hollandsk rørhandler

250.000 bundter tagrør gik op i flammer – og såvel bygninger som maskiner blev stort set jævnet med jorden af en utrolig voldsom brand hos Europas største forhandler, Jos van Rees i Holland. Der er mistanke om, at branden er påsat, men undersøgelserne er ikke afsluttede. Branden skete natten til 1. oktober. Ifølge Danmarks største forhandler af tagrør, Carlo F. Christensen, får branden ingen betydning for forsyningssituationen i Danmark.

Sidste år fik tækkebranchen meget opmærksomhed og omtale i medierne med sin meget levende stand, hvor tre lærlinge tækkede hver sin "klokke" – én af dem blev endog dobbelt Danmarksmester.

Skills forude

42 fag er tilmeldt DM i Skills, som foregår i Gigantium i Aalborg fra 23. – 25. januar. Skills åbnes af statsminister Helle Thorning Schmidt, og lørdag eftermiddag er det undervisningsminister Christine Antorini, der overrækker præmier til vinderne, så alt i alt er håndværksfagene og Skills prioriteret af regeringen

Tækkestanden er kommet i stand med hjælp, naturalier og penge fra følgende, som branchen og Uddannelsesudvalget hermed retter en stor tak til:

Tækkemændene Carsten V. Hansen, Brian Randrup, Jens Greve og Henning Malmose Johansen. Erling Bach Pedersen, Sepatec, Carlo F. Christensen, Bygma i Års, Mischantus A/S, Rockwool A/S, Nordfyns Presenning A/S samt Fyns og Jydske Tækkemandslaug, Foreningen Straatag.

Beskyt grundvand – dyrk stråtag

De første landmænd er nu blevet kontaktede for at høre, om de vil dyrke elefantgræs til tækning i forbindelse med at indgå aftaler med Aarhus Vand om at stoppe brug af sprøjtemidler imod at få en kompensation udbetalt. Håbet er, at en række landmænd i Aarhus kommune ad den vej kommer i gang med at dyrke danske kvalitetsmaterialer, fordi de hermed får økonomisk hjælp til den relativt dyre etablering af markerne.

Sideløbende er Aarhus Universitet i samarbejde med Straatagets Kontor i gang med at undersøge, hvor meget grundvand, der dannes under marker med elefantgræs til tækning. Projektet er støttet af Foreningen PlanDanmark, og i samarbejde med Videnscentret for Landbrug er der søgt yderligere midler hos Miljøstyrelsen.

Til venstre seniorforsker Uffe Jørgensen, Aarhus Universitet, geolog Bo Vægter fra Aarhus Vand i midten og seniorforsker Kirsten Schelde, Aarhus Universitet, var alle ude at kigge på marker med elefantgræs på universitetets marker ved Foulum, hvor målingerne skal foregå.

Sydafrika forude

Der er nu mere end 150 tilmeldte til det internationale møde i Cape Town i februar, heraf over 30 danskere. Hertil kommer de sydafrikanske værter, så alt i alt forventes det, at 200 tækkemænd og – koner fra hele verden kommer til det tredje møde i International Thatching Society, ITS. Et imponerende program med masser af oplevelser venter i Cape Town og omegn, hvor et helt hotel er booket i forbindelse med arrangementet.

Kragetræer - Ryttere - Rygræ
Egen produktion - Høj kvalitet
Til den rigtige pris!

Træindustri Kurt Nielsen
5628 9207 • www.ryttere.dk

Et naturligt produkt TØRRET ÅLEGRÆS

sælges til rygninger og isolering

Leveres i rundballer eller på bestilling i småballer

IB UNGERMANN
JENS WEDELE

61386724
40723506

Tækkemandsseminar 2014

Dansk Tækkemandslaug

indbyder til tækkemandsseminar for mestre og deres svende

fredag den 17. januar kl. 9.00 til lørdag den 18. januar 2013, kl. 13.00

på Den Jydske Haandværkerskole, Ellemosevej 25, 8370 Hadsten

Fredag

KL. 09.00 ANKOMST OG KAFFE

KL. 10.00 VELKOMST v/ Henrik Henriksen

KL. 10.15 NÅR DET GÅR GALT

Dårlige tækkefolk, projekteringsfejl og andre trusler for faget – Henrik Henriksen fortæller om hvad han støder på som syns- og skønsmand

KL. 11.00 MILJØUDFORDRINGEN

Bæredygtigt byggeri er moderne, en nødvendighed og er blevet en del af et EU-direktiv, som for første gang definerer miljøforhold i byggeriet. Dermed bliver det en del af fremtidens certificering, for der er kunder i at tænke grønt. Oplæg og debat, oplægsholder fra institution, der arbejder med bæredygtigt byggeri.

KL. 12.00 FROKOST OG INDKVARTERING

KL. 13.00 THATCHMARK

Om thatchmarking – hvor langt er processen? Sebastian van der Meer fra ITS, International Thatching Society og Jørgen Kaarup fra Straatagets kontor kommer med en statusopdatering

KL. 14.00 CERTIFICERING OG IMPLEMENTERING AF THATCHMARK I DANMARK

Certificering af materialer og certificering af tækkemænd – Klaus Ising Hansen, Direktør for Byggeriets Kvalitetskontrol

KL. 15.00 KAFFEPAUSE

KL. 15.30 DEBAT OM THATCHMARK OG CERTIFICERING

KL. 16.30 AFSTANDSKRAV

Orientering om status – hvor står vi – hvad gør vi? Handlingsplan.

KL. 17.00 PAUSE

KL. 17.30 UDFORDRING AF TÆKKEBRANCHEN

Niels Park Nygaard, lektor på arkitektskolen i Århus fortæller om sit møde med tækkeverdenen og om, hvorfor både han og de studerende undrer sig over, at tækkebranchen halter med hensyn til grønne og bæredygtige argumenter for stråtag

KL. 18.30 SLUT

KL. 19.00 VI MØDES TIL FESTMIDDAG

Lørdag

KL. 08.00 MORGENKOMPLET

KL. 09.00 NYT FRA SKOLEN

Nyt fra skolen og Tækkeuddannelsen
Henrik Dalsgaard, afdelingsleder, Den Jydske haandværkerskole

KL. 9.30 TÆKKEVEJLEDNING

Emnet blev drøftet i 2013 – og der er nu opstillet en liste over punkter, der skal revideres. Men måske er der i mellemtiden kommet flere ønsker til revisioner? Byd ind!

KL. 10.00 PÅ VÆRKSTEDET ...

Formiddagskaffe

Vi ser på den seneste lærlingeopgave – og taler om hvordan man bedst løser detaljen med at tække op mod et Veluxovenlys

KL. 12.00 FROKOST

PRIS PR. PERSON:

2.500 kr. inkl. moms

PRISEN OMFATTER:

Deltagelse i seminaret inkl. diverse materialer, logi og forplejning, herunder 1 øl/vand til frokost og ½ fl. vin til middagen

Øvrige drikkevarer er for egen regning

TILMELDING SENEST 3. JANUAR 2014

Tilmelding til kasserer Brian Randrup, på mail: brian-randrup@mail.dk eller mobil 20 93 84 09

HUSK AT

- skrive deltagernavne ved tilmelding
- overføre deltagergebyret til konto: 9217-2229153, Sparkassen Himmerland
- navn ved indbetaling

**KUNDERNE VIL
HAVE TÆKKEMÆND
MED BYG GARANTI**

I 2011 viste en undersøgelse foretaget af YouGov Zapera, at 76 % af dine potentielle kunder foretrækker håndværkere med Byg Garanti. Er du medlem af Dansk Byggeri og Dansk Tækkemandslaug er dit arbejde dækket af Byg Garanti. Det betyder, at du kan bruge Byg Garanti logo og kampagnemateriale i markedsføringen af din egen virksomhed. Er du ikke medlem, så skynd dig at blive det – det betaler sig! Læs mere om fordelene ved at kunne tilbyde Byg Garanti på byggaranti.dk byggaranti.dk

BRANDIMPRÆGNERING

PROBLEMER MED AFSTAND TIL SKEL

Her kan MAGMA-FIRESTOP
typisk hjælpe til en dispensation.

Vi har Rigtig meget erfaring med
manglende afstand til skel.

Ring for hjælp. tlf.: 62219600

www.magma-firestop.dk

VINDUER TIL ENHVER SMAG

Standard kvistvinduer lagerføres med 32 mm standard sprosser eller 25 mm pålimede sprosser

Specialvinduer i Fyr, Eg og Sipo mahogni fremstilles efter mål.

Optoglasvinduer – det moderne forsatsvindue.

Marantivinduer med indadåbning.

Valmvinduer fremstilles efter mål.

Rygningsvinduer efter mål.

Carlo F. Christensen A/S
Kastbjergvej 15 – Hedegaard – 8585 Glesborg
www.carlofchristensen.dk
Tlf.: 86 38 76 66

- alt til stråtag

Prosman Reed + Windows
P.O. Box 3079
NL - 2800 CD Gouda - The Netherlands
Telefon : 0031 - 182 - 37 22 72
Telefax : 0031 - 182 - 37 47 20
E-mail : info@prosman.com
Internet: www.prosman.com
Warehouse Germany:
Am Alten Werk 56
D-21406 Melbeck (near Hamburg)

Prosman Reet + Fenster
Postfach 3079
NL - 2800 CD Gouda - Holland
Telefon : 0031 - 182 - 37 22 72
Telefax : 0031 - 182 - 37 47 20
E-mail : info@prosman.com
Internet: www.prosman.com
Lager Deutschland:
Am Alten Werk 56
D-21406 Melbeck (Nähe Hamburg)

We have weekly arrivals of containers with reed from China in Hamburg for possible delivery to Denmark.

Direct deliveries or deliveries with our truck with crane of:

- Reed from Hungary, Rumania, Ukraine, Austria, Turkey and China.
- Wire, heather, sheets, windows, copper & galvanised chicken wire, tools, copper or ceramic ridge tiles etc.

Wir haben wöchentliche Ankunft von Container mit China Reet in Hamburg für eventuelle Lieferung nach Dänemark.

Direktlieferung oder Lieferung mit unserem Kran-LKW:

- Reet von Ungarn, Rumänien, Ukraine, Österreich, Türkei und China.
- Draht, Heide, Planen, Gaubenfenster, Kupfer und Verzinktem Masschendraht, Werkzeug, Kupfer oder Ton Firstziegel usw.

Med venlige hilsner,
Fam. Prosman

Danmarks mest solgte

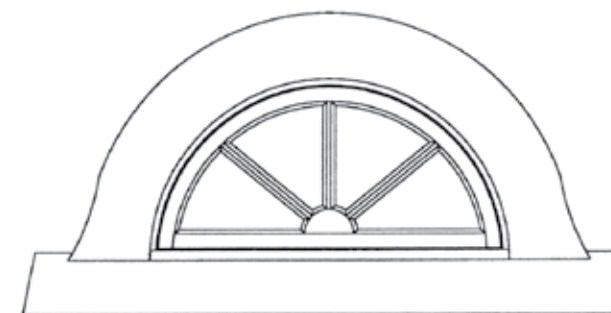

Fra 13 hk – 68 hk
Bredde fra 79 cm
Stor løftekapacitet fra 800 kg.
Lille egenvægt fra 800 kg.
Brugte på lager fra 50.000 kr.
Over 100 forskellige redskaber
Den perfekte medhjælper
Finansieringseksempel:
20% udbetaling – 20% rest
kun 36,00 kr. pr. dag.

Jylland – Fyn ☎ 86 95 75 22 Sjælland ☎ 59 65 60 37
 www.sorring-maskinhandel.dk

TØMRER & BÅDEBYGGER FINN MØLLER APS

MARIAGER kvistvinduer

KVISTVINDUER TIL TÆKKEMÆND

Vore kvistvinduer udføres i høj kvalitet af lamineret fyrretræ. Kan også leveres i mahogni. Leveres ubehandlet eller med malet overflade. Vinduerne er 2-lags lavenergi termoruder med 5 års garanti. Vinduerne er med ægte sprosser på 34 mm eller med pålimede sprosser på 25 mm. Alle vinduer leveres efter special-mål.

Indhent tilbud på:

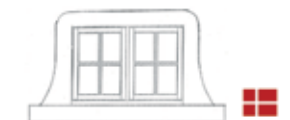
98541496

Type 90/55
 B=90,5 cm - H=52
 Bundhængt vinduesramme med udskyder

Type 120/70 eller 120/85
 B=120,5 cm - H=70,5 eller 85,5
 Sidehængte vinduesrammer med anverfere og stormkrog. Fast eller løs midterpost

Type 120/70 eller 120/85
 B=120,5 cm - H=70,5 eller 85,5
 Sidehængte vinduesrammer med anverfere og stormkrog. Fast eller løs midterpost

Type 150/90
 B=150,5 cm - H=90,5
 Sidehængte vinduesrammer med anverfere og stormkrog. Fast eller løs midterpost

Type 150/90
 B=150,5 cm - H=90,5
 Sidehængte vinduesrammer med anverfere og stormkrog. Fast eller løs midterpost

Type 178/70 eller 178/85
 B=179 cm - H=70,5 eller 85,5
 Sidehængte vinduesrammer med anverfere og stormkrog. Fast eller løs midterpost

Type 178/70 eller 178/85
 B=179 cm - H=70,5 eller 85,5
 Sidehængte vinduesrammer med anverfere og stormkrog. Fast eller løs midterpost

Type 223/90
 B=224,5 cm - H=90,5
 Sidehængte vinduesrammer med anverfere og stormkrog. Fast eller løs midterpost

Type 223/90
 B=224,5 cm - H=90,5
 Sidehængte vinduesrammer med anverfere og stormkrog. Fast eller løs midterpost

Tømmer & Bådebygger Finn Møller ApS - Randersvej 2 - 9550 Mariager
 Telefon: 98 54 14 96 - Mobil: 40 34 14 96 - E-mail: info@finn-moller.dk

tæk

4 • 2013 • STRAATAGETS KONTOR

 POST
PP DANMARK

Bagsiden er denne gang prydet af arkitekt Niels Meyers færdigtækkede hus ved Lading Sø, tidligere omtalt i TÆK. Huset er interessant, fordi det bl.a. har delvis tækket facade med lodret tækning samt at der er brugt tagspån som rygning og under kviste og skorsten. Huset er tækket af Ruud Conijn, ny lærer på skolen i Hadsten.